

Sygn. akt III RNs 172/23

POSTANOWIENIE

dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie : Przewodniczący Sędzia Robert Kłosowski

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2024 r. w Lidzbarku Warmińskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.

z udziałem J. G.

o ustanowienie kuratora dla nieobecnej strony postępowania administracyjnego

POSTANAWIA

I. ustanowić dla nieobecnego J. G., zam. R. 19/5 (...)-(...) L. PESEL (...) kuratora w osobie radcy prawnego T. K., adres dla doręczeń: (...)-(...) D. ul. (...), celem reprezentowania nieobecnego zobowiązanego J. G. w prowadzonym postępowaniu dotyczącym egzekucji z nieruchomości (...),

II. w pozostałym zakresie wniosek oddalić,

/SSR Robert Kłosowski/

Sygn. akt III RNs 172/23

UZASADNIENIE

Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. wniósł o ustanowienie kuratora do zastępowania osoby nieobecnej oraz do pełnienia funkcji zarządcy nieruchomości.

W uzasadnieniu wniosku wskazał, iż Urząd Skarbowy w B. wniósł o przeprowadzenie egzekucji z nieruchomości należącej do J. G.. W toku prowadzonego postępowania ustalono, iż J. G. nie mieszka pod przypisanymi mu adresami. Z informacji policji wynika, że przebywa on za granicą na terytorium D.. Nie został ustalony adres miejsca pobytu uczestnika, ani termin jego powrotu do kraju. Ustanowienie kuratora dla wymienionego umożliwi dalsze prowadzenie postępowania, w tym doręczanie przez organ egzekucyjny korespondencji. Zgodnie bowiem z treścią art. 110c § 6 ustawy o egzekucji w administracji w przypadku, gdy miejsce pobytu zobowiązanego lub innego uczestnika postępowania egzekucyjnego nie jest znane, organ egzekucyjny występuje do właściwego sądu o ustanowienie kuratora dla zastępowania osoby nieobecnej. Dodatkowo wnioskodawca wnosi również o powierzenie tak ustanowionemu kuratorowi prawa do zarządu zajęłą nieruchomością, mając na uwadze art. 110g § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zgodnie ze wskazanym przepisem zajęłą nieruchomość powierz się w zarząd zobowiązanemu. Powierzenie zarządu kuratorowi będzie zabezpieczało prawidłowy tok egzekucji, poprzez m.in. ochronę uczestników postępowania i prowadzenie bieżących spraw związanych z nieruchomością.

Sąd zważył co następuje :

Wniosek zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 § 1 krio **dla ochrony praw osób**, które z powodu nieobecności nie mogą prowadzić swoich spraw, a nie mają pełnomocnika, ustanawia się kuratora. Dalej zgodnie z § 2 powoływanego artykułu ustanowiony przez sąd kurator winien przede wszystkim postarać się o ustalenie miejsca pobytu osoby nieobecnej i zawiadomić ją o stanie spraw. Nie ustanawia się kuratora dla ochrony praw danej osoby, jeżeli istnieją przesłanki do uznania jej za zmarłą.

Instytucja kuratora dla osoby nieobecnej stanowi więc **pewien wyjątek** od ogólnej zasady wyrażającej się w prawie każdej osoby posiadającej pełną zdolność do czynności prawnej w samodzielnym podejmowaniu decyzji dotyczącej swojej osoby oraz zarządu majątkiem. Wyjątek ten **nie może być więc interpretowany rozszerzająco**, jako możliwość ustanowienia kuratora dla osoby nieobecnej i pozbawieniu jej praw, gdy jest to motywowane innymi celami. Godziłoby to w konstytucyjne wolności osobiste oraz ekonomiczne, w tym zwłaszcza określoną w art. 64 Konstytucji zasadę ochrony prawa własności. Wskazuje ona, iż prawo własności może być ograniczone tylko w drodze ustawy (co należy rozumieć jako również możliwość ograniczenia zgodnie z celem danej ustawy) i tylko w zakresie w jakim nie narusza to istoty wskazanego prawa. Należy w związku z tym wyraźnie wskazać, iż podstawą do ustanowienia kuratora dla osoby nieobecnej jest wyłącznie ochrona praw tej osoby, a nie inne potrzeby związane np. ze sprawnym i szybkim przeprowadzeniem postępowania egzekucyjnego. Powyższe stwierdzenie znajduje uzasadnienie także w kolejnych regulacjach dotyczących kuratora dla osoby nieobecnej. Kurator winien przede wszystkim postarać się o ustalenie miejsca pobytu osoby nieobecnej i zawiadomić ją o stanie jej spraw.

Uwzględniając powyższe wskazania Sąd uznał, iż istnieje podstawa do ustanowienia dla nieobecnego J. G. kuratora celem reprezentowania praw nieobecnego w prowadzonym postępowaniu dotyczącym egzekucji z należącej do niego nieruchomości. Wszczęcie i prowadzenie wskazanego postępowania w sytuacji w której nie udało się ustalić jego miejsca pobytu pozbawia nieobecnego istotnych praw związanych z udziałem w tym postępowaniu. Prawa te dotyczą m.in. możliwości przedstawienia swojego stanowiska w sprawie, zgłaszania dowodów, możliwości zaskarżenia niekorzystnych decyzji organu egzekucyjnego etc. Niektóre z podjętych czynności przez organ egzekucyjny mogą okazać się już nieodwracalne. Ochrona praw J. G. wymaga więc ustanowienia kuratora dla nieobecnego celem reprezentowania go w prowadzonym postępowaniu, co znajduje bezpośredni wyraz również w treści przywoływanego w uzasadnieniu wniosku art. 110c § 6 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. 2023 poz. 2505).

Inaczej wygląda natomiast, w ocenie Sądu, sytuacja w przypadku dalej idącego wniosku zmierzającego do pozbawienia J. G. prawa do zarządu posiadana nieruchomością, co stanowi drastyczną ingerencję w prawo własności i przekazania zarządu nieruchomości w zarząd kuratora. Zdaniem Sądu tak dotkliwa ingerencja w prawo własności nie jest uzasadniona ochroną osoby nieobecnego, przynajmniej wnioskodawca nie wskazał we wniosku na żadne argumenty związane z taką potrzebą. Brak jest informacji dotyczącego stanu nieruchomości, ew. zagrożeń dla utrzymania jej w należytym stanie. Uzasadnienie wniosku w tym zakresie zasadza się właściwie wyłącznie na zabezpieczeniu prawidłowego toku egzekucji, a więc wartości nie będącą źródłem ochrony w art. 184 krio.

Niezależnie od powyższego, niejako na marginesie, stwierdzić należy, iż zdaniem Sądu przytoczony przez wnioskodawcę art. 110g § 1 ustawy o egzekucji w administracji nie stanowi również podstawy do uwzględnienia wniosku w tej części. Pomijając już nawet okoliczność, iż regulacje te nie dotyczą sądu rodzinnego, a organu administracji, powoływany art. 110g § 1 ustawy dotyczy wyłącznie możliwości powierzenia zajętej nieruchomości w zarząd **zobowiązane**, a nie kuratora. Wydaje się jednak, że wartość sprawnego i szybkiego prowadzenia postępowania egzekucyjnego na która powołuje się wnioskodawca nie zniknęła z pola widzenia ustawodawcy, tyle tylko, że **jest ona realizowana w innym trybie niż art. 184 krio**. Zgodnie bowiem z treścią art. 110g § 2 ustawy o egzekucji w administracji „jeżeli prawidłowe sprawowanie zarządu tego wymaga, **organ egzekucyjny odbiera zobowiązanemu zarząd i ustanawia innego zarządcę**”. Nie ma więc żadnych przeszkód aby wnioskodawca prowadząc postępowanie egzekucyjne, dysponując szeroką wiedzą, co do jego zakresu, stanu nieruchomości etc. ustanowił w powoływanym trybie zarządcę nieruchomości, przy czym może to być ta sama osoba będąca również kuratorem. Jest to rozwiązanie które nie tylko znajduje wprost podstawę w przytoczonych przepisach, ale jest

również uzasadnione specyfiką kompetencji poszczególnych organów, wiedzą organu egzekucyjnego dotyczącego stanu nieruchomości oraz możliwością bardziej skutecznej kontroli zarządcy etc.

W tym stanie rzeczy na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak I i II postanowienia.

/Sędzia Robert Kłosowski/